

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Batholomaeo Tvronen. Archiepiscopo, ejúsque successoribus canonicè
substituendis in perpetuum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

388 Epistolarum Innocentij III.

ctionis, salvo jure dioeciani Episcopi, curauimus exhibere. Nulli ergo &c. Datum Laterani III. Nonas Iunij.

BATHOLOMÆO TYRONEN. Archiepiscopo, ejusque successoribus canonicè substituendis in perpetuum.

*Epist. 82.
De subjectione
Episcopi Dolen-
sis.
Vide supra lib.
I. epist. 168.*

Licet primum & præcipuum Ecclesie fundamentum sit unigenitus Dei filius Iesus Christus, juxta quod dicit Apostolus, *Quia fundamentum possum est, præter quod aliud poni non potest, quod est Christus Iesus*, secundum tamen & secundarium Ecclesie fundamentum existit beatissimus Apostolus Petrus, ad quem Veritas ait: *Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam*: qui sicut à Christo petra dictus est Petrus, ita etiam à Christo capite vocatus est caput, ipso sibi dicente, *Tu vocaberis Cephas*, ut per hoc universi fideles agnoscerent quod ad ipsum, tanquam ad fundamentum & caput, majores debeant Ecclesiarum causæ referri, quatenus quod ab ipso tanquam à capite principali fuerit auctoritate statutum, in ipso tanquam in fundamento stabili firmitate consistat. Nobis ergo, qui licet indigni, locum ejus in apostolica sede tenemus, incumbit ex debito pastoralis officij de universali Ecclesia scandala tollere, ac jurgia resicare, & tam emergentes de novo quæstionum articulos, quàm causas ab antiquo tractatas, sed adhuc in antiquæ contentionis scrupulo remanentes, judicialis sententiæ calculo terminare. Inter ceteras verò causas veteres ac modernas, vetus illa quæstio, quæ inter Turonen. & Dolen. Ecclesias vertebatur, Ecclesiam non modicum usque ad hæc moderna tempora conturbabat: ad quam vel sopiendam concordia, vel judicio terminandam, post multas prædecessorum nostrorum citationes, nos tandem dilecto filio Iohanne Dolen. electo ad sedem apostolicam accedente, termino utriusque partium à bonæ memoriæ Celestino Papa prædecessore nostro præfixo, cum tu non nisi nuncios minus sufficienter instructos pro sola dilatione petenda misisses, partem citavimus Ecclesie Turonensis, mandantes ut quicquid de te quocumque modo contingeret, pars eadem per se vel per procuratores idoneos ad apostolicam sedem accederet, nostræ dispositionis for-

mam vel justæ diffinitionis sententiam receptura. alioquin ex tunc nos ad horum alterum procedere curaremus. Dicto igitur electo, Iuliano, Rodulpho, & Hugone Canonicis Dolen. cum litteris de procuratione ipsis super hac causa specialiter ab Ecclesia Dolen. concessis, & dilectis filiis Gaufrido Cancellario, Senoreto, Iohanne, Ernaudo Canonicis Turonen. & Gaufrido de Ioviaco cum litteris de ratihabitione datis eis tam à te quàm Ecclesia Turonensi, in nostra præsentia constitutis, frequenter per nos, interdum etiam per fratres nostros, audientiam plenam & benignam indulsumus, & quæ fuerunt hinc inde proposita intelleximus diligenter. Fuit autem propositum ex parte Dolen. Ecclesie, quod cum eadem Ecclesia longissimo tempore fuerit in possessione metropolitana dignitatis, sicut ex gestis quorundam sanctorum & aliis scriptis apparere dicebat, tandem cum temporibus bonæ memoriæ Nicolai Papæ prædecessoris nostri Festiniano tunc in Archiepiscopum Dolen. promotum usum Pallei à sede apostolica postulasset, licet idem Nicolaus quod petebatur ei non duxerit concedendum, quia litteras apostolicæ sedis, quas prædecessores ejus prædecessoribus ipsius Festiniani in Pallei collatione transmiserant, ei non fecerat præsentari, non tamen quod petebatur negavit expressè, sed partes ad suam præsentiam convocavit, mandans Erardo tunc Archiepiscopo Turonen. ut ad ipsum suum legatum transmitteret, cum quo & Dolenensis Ecclesia suos nuncios destinaret, ut utriusque partis coram eo æqua lance causalibrata, quæ esset sedes metropolitana plenius appareret. Scripsit etiam idem Nicolaus, sicut ex authentico ipsius apparet, Salomoni tunc Regi Britannorum, & uxori ejus, ut idem Festinianus idoneum mitteret ad Rom. Ecclesiam ex proprio clero legatum, qui scripta fidei catholicæ documenta deferret, & eundem Festinianum ita credere & servare de cetero juramento firmaret. quod, nisi Palleum ei disposuisset per eundem legatum transmittere, non mandasset. Verum eodem Nicolao sublato de medio, cum nuncij Dolen. Ecclesie ad apostolicam sedem accessissent, bonæ memoriæ Adrianus Papa eidem Festiniano Palleum cum privilegio destinavit. quod pars Dolen.

*In Actu Concilij
Tulensis
apud Tyniacum
venerunt
Falcarius.*

Ecclesiæ per scriptum authenticum non probavit. Præterea, quod temporibus Ioannis VIII. Ecclesiæ Dolensi Archiepiscopus præsideret, nixa est pars eadem comprobare per litteras ejus, quas Mayn. Archiepiscopo destinavit & ceteris Episcopis per Britanniam constitutis. Ceterum cum quidam juvenis felicitis recordationis Gregorio VII. consecrandus fuisset à Dolen. Ecclesiæ præsentatus, ipse juvene illo propter minorem ætatem repulso, I. tituli S. Melanij Abbatem in Dolen. Archiepiscopum consecravit, ei & successoribus ejus Pallei usum indulgens, & mandans Episcopis Britannia ut ei tanquam Archiepiscopo reverentiam & obedientiam exhiberent. Quæ quoniam authentica non habebat, per Urbani II. litteras voluit edocere. Felicitis enim record. Urbanus II. Rotlando Dolen. Archiepiscopo (juramento ab ipso recepto quod memoratus G. prædecessor ipsius prædecessori ejusdem R. & successoribus ejus usum Pallei concessisset, sicut in transcripto litterarum ipsius Gregorij, quarum authenticum se habere juravit, erat expressum) munus Pallei ex apostol. sedis liberalitate concessit, licet ipsi mandasset ut exhibere se nullatenus recusaret ad discutendam querimoniam quam Turonen. Archiepiscopus de subjectione Dolen. Ecclesiæ & obedientia sibi negata tam apud ipsum quam prædecessores ejus fecerat sæpe proponi. Idem etiam eum in litteris quas Principibus & populo Dolen. Ecclesiæ destinavit pro iustitiis ejusdem Ecclesiæ, duxit Archiepiscopum nominandum; sicut per scriptum authenticum pars eadem demonstravit. Piæ quoque memoriæ Paschalis II. Baldrico Dolen. Archiepiscopo à Gerardo tunc Engolismen. Episcopo auctoritate sedis apostolicæ instituto Palleum, plenitudinem scilicet officij pastoralis, indulgit, ut eo secundum consuetudinem prædecessorum suorum uteretur. Præterea in synodo à bonæ mem. Calixto Papa celebrata Remis, B. Dolen. Archiepiscopus cum duobus suffraganeis suis interfuisse legitur, & ad ipsam prius tanquam Archiepiscopus evocatus. Honorius insuper cum prædictum G. tunc Engolismen. Episcopum tanquam Legatum suum & ap. sedis Vicarium destinaret, inter alios legitur B. Archiepiscopo Dolen. scripsisse ut eum reverenter suscipere,

ret, & ipsi humiliter obediret, qui etiam B. quatuor suffraganeos habuisse probatur. Ad hæc, felicitis me. Innocentius Papa prædecessor noster G. Dolen. Archiepiscopum & suffraganeos ejus ad Concilium, quod Pisis postea celebravit, legitur evocasse, & ad querimoniam ejus citasse Archiepiscopum Turon. ut super subjectione, quam à Dolen. petebat, justitiam ostenderet Ecclesiæ Turon. & eidem Dolen. de Aleten. diocesi responderet. In quo etiam piæ me. Cel. eundem prædecessorem suum Innocentium est secutus. Et licet bonæ me. Lucius Papa II. præd. noster contra Dolen. Ecclesiam pro Turon. sententiam promulgarit, semper tamen Dolen. Ecclesia in libertatis possessione permanit, cum, sicut in scripto etiam ab adversa parte inducto perspicitur contineri, concessum fuerit ut G. tunc Dolen. Archiepiscopus, quandiu Ecclesiæ præsetlet eidem, usum Pallei non amitteret, nec alij quam Ro. Pontifici subjaceret. Idem etiam G. cum ad Capuanæ sedis metropolim aspiraret, in via cum Turonensi Archiepiscopo dicitur collusisse, nec bene defendisse causam Dolen. Ecclesiæ, à qua tam corpore quam animo discedebat, cum statim post sententiam transierit ad Ecclesiam Capuanam. Oliverius quoque successor ipsius electus, eisdem suffraganeos, quos G. præd. ejus habuerat, habuit, & in Dolen. Ecclesia ministravit, sicut per plures testes fuerat comprobatum. Adjecit etiam pars Dolen. quod processu temporis bonæ me. Eugenius Papa prædecessor noster felicitis record. B. Clarevallen. Abbatem ad sopiendam inter easdem Ecclesias controversiam destinavit: cujus statutum servare noluit Ecclesia Turonensis. Ceterum cum H. postmodum Dolen. electus propter illiteraturam suam apostolico se timeret conspectui præsentare, cum Cantore & quatuor aliis Canonicis Dolensibus Andegavis, quasi cum Turonensi compositurus, accessit, & exinde contra prohibitionem Cantoris & alterius Canonici senioris, cum tribus junioribus Turonen. adiit civitatem; & corruptis aliis tribus Canonicis per collationem præbendarum, & salvo jure Dolen. Ecclesiæ jurare inductis se servaturos quod oblata eis chartula continebat, à Turonen. Archiepiscopo munus consecrationis accepit. Quod autem idem H. tres

juvenes memoratos corruerit, uni scilicet archidiaconatum, alteri præbendam conferens, tertio præbendam susceptam de manu laicali confirmans, quòd Cantor & socius ejus eidem H. ne Turonis accederet curaverint districtius inhibere, quòd idem juvenes salvo Dolen. ecclesiæ jure juraverint, quòd idem H. adulterinum sigillum habuerit, eadem pars per suos testes sufficienter asseruit fuisse probatum. Adjectum est etiam, quòd litteræ nomine Dolen. Capituli super ipsius H. præsentatione confectæ, veræ non essent; utpote in quibus nomen præmittebatur Decani, cum Decanus nullum haberet in eadem Ecclesia personatum, sed Cantor primum locum potius obtineret. Idem etiam H. in professione quam fecit Archiepiscopo Turonen. se non Episcopum sed Archiepiscopum nominavit. Ceterum cum idem H. propter prædicta non fuisset à Dolen. receptus, ad apostolicam sedem accedens, à bonæ memoriæ Adriano Papa prædecessore nostro ab obedientia fuit, quam Turon. Archiepiscopo in consecratione sua promiserat, absolutus. Sed hoc non potuit pars eadem per litteras authenticas demonstrare. Cui cum Dolen. Ecclesia ab eodem Adriano Papa usum Pallei, tum ex tenore concordia quam inter se & Turon. Archiepiscopum factam fuisse confitebatur, tum ex antiqua consuetudine, postularet; nuncij verò Turon. Ecclesiæ compositionem quandam factam per Abbatem de Fontanis, in qua Dolen. Ecclesiam suffraganeis renuntiassè dicebant, peterent confirmari, addentes quòd sic fuerat à præfato Lucio Papa prædecessore nostro de fratrum consilio per sententiam diffinitum, parte Dolen. Eccl. prædictam compositionem & sententiam non tenere dicente, cum is qui in Dolen. Ecclesia tunc præfulatus gerebat officium, dolum adhibuisset & fraudem, utpote qui cum jam ad Capuanam metropolim aspiraret, nihil ad commodum Dolen. Ecclesiæ allegavit, cum & Dolen. Ecclesia præfens in examinatione negotij non fuisset, idem etiam Adrianus prædictam compositionem omnino cassavit, & eam vires censuit non habere, eidem H. Pallei usum indulgens, ac E. tunc Archiepiscopo Turonen. præcipiens ut aut cum eo super suffraganeis conveniret, aut usque

Vide Notas.

ad festum sancti Michaëlis proximò tunc venturum plenam ei exhibiturus & recepturus justitiam apostolico se conspectui præsentaret. interim autem ipsum vel Clericos ejus excommunicationis vel interdicti sententia non præsumeret aggravare. Iterum etiam idem Adrianus ad festum omnium sanctorum citavit partem Ecclesiæ Turonen. & eundem H. frequenter in litteris suis Archiepiscopum nominavit. quod ex scriptis authenticis pars eadem demonstravit. Insuper bonæ memoriæ Alexander Papa eundem Adrianum prædecessorem suum postmodum imitatus, dictum H. nominavit Archiepiscopum, & te non semel sed & sæpius & tandem peremptoriò evocavit, ut ad apostolicam sedem accederes, Roll. tunc Dolen. electo de suffraganeis responsurus. Asseruit etiam idem Alexander in suis litteris, sicut ex earum inspectione patebat, quòd dictus Adrianus prædecessor ipsius quæstionem illam, quæ inter Turon. & Dolen. Ecclesias per sententiam terminata fuerat, cœperat retractare. Vnde volens plenus super causa ipsa cognoscere veritatem, cum utraque parte præfente à Roll. tunc Dolen. electo testes recepisset inductos, & depositiones eorum super quibusdam capitulis admisisset, G. tunc Senonen. H. Baiocen. & Abbat. sanctæ Genovesæ & Decano Baiocen. tam testes, quos ipse receperat super quibusdam aliis capitulis audiendos, quam alios ab alterutra partium inducendos, recipiendos, & audiendos super possessione subjectionis, in qua te tu, frater Archiepiscopo, esse dicebas, vel libertatis, in qua se idem tueri nitebatur electus, super capitulis certis commiserit, quem Lucius etiam successor ipsius in hoc imitatus Cenoman. Decano, I. de Veteriponte Archidiacono Rothomagensi, Ianuen. Præposito sanctæ Mariæ de Castell. per suas litteras idem injunxit: qui juxta mandatum apostolicum procedentes, receperunt testes super prædictis capitulis inductos à partibus, & eorum depositiones redigentes in scriptis, sub sigillis suis ad sedem apostolicam transmisserunt. Ex his ergo concludens Dolen. Ecclesia postulabat, ut cum in libertatis semper possessione fuisset, dictum electum Iohannem per dilectum filium nostrum Ior. tituli sanctæ Pudencianæ Presbyterum Cardinalem, tunc apostolicæ

sedis Legatum, auctoritate apostolica confirmatum, consecrare in Archiepiscopum & ei usum Pallei curaremus de solita sedis apostolicæ benignitate conferre. Ceterum ex parte Turonen. Ecclesiæ fuit ad prædicta responsum, quod cum olim tota Britannia fuisset Turonen. Ecclesiæ tanquam metropoli suæ subiecta, Britannis tandem conspirantibus contra Regem Francorum, & proprium sibi constituentibus Regem, occasione beati Sanfonis quondam Ebora- cen. Archiepiscopi, qui, dum in parti- bus Britannia patereur exilium, in Do- len. Ecclesia cum archiepiscopalibus in- signibus ministrarat, Dolen. Ecclesia contra Turonensem supercilium elatio- nis assumpsit, Britannis volentibus sibi novum Archiepiscopum, sicut novum Regem creaverant, suscitare. Vnde bo- næ memoriæ Nicolaus Papa prædecessor noster Salomoni tunc Regi Britannia scribens, quod omnes Episcopi regni ejus suffraganei essent Ecclesiæ Turo- nen. per litteras suas expressit, adjiciens tandem, ut si contentiosus agere veller, ad sedem ap. destinaret; ut quæ esset se- des metropolitana, per ejus iudicium apareret. In aliis etiam litteris directis ei- dem Turon. Ecclesiam metropolim esse Dolen. Ecclesiæ, sicut ex prædecessorum suorum monumentis & exemplis prio- rum patere dicebat, asseruit, & Festi- niano Dolen. Antistiti scribens, quod Turon. Ecclesia metropolis ejus esset se comperisse, sicut ex litteris ejus apparet, rescripsit; necessarium esse adjiciens, ut eam Dolen. Episcopi sequerentur, & ip- sam in negotiis suis adirent, nec exqui- rere ipsius iudicium detrectarent, sicut per monumenta prædecessorum suorum & exempla priorum dicebat ostendi; ad- dito, ut idem Festinianus se Metropolita- num nullatenus appellaret, quousque scripta Romanorum Pontificum, quæ in acceptione Pallei ejus antecessores ac- ceperant, destinaret; cum in regestis Siri & Adriani nullatenus invenisset quod Bestovaldo & Iunemeno prædecessori- bus ejusdem Festiniani, sicut scripse- rat, usum Pallei concessissent. Præterea Iohannes Papa prædecessor noster Episcopi Britannia interdixit, ne juri Ec- clesiæ Turon. resisterent super omnibus quæ Turon. Archiepiscopus ad suam pertinere metropolim assererat, donec utraque partium ad apostolicam sedem

accederet, ut ibidem eadem causa fini- reretur; adjiciens quod si aliter agerent, se scirent excommunicationis sententiæ subiacere, & ab omni ecclesiastico bene- ficio esse suspensos. Quem piæ record. Leo Papa successor ipsius postmodum imitatus, se in scriptis veterum reperisse asseruit omnes Episcopos Britannia Turo- nen. Archiepiscopo subiacere; adji- ciens quod cum ad eum in Remen. Con- cilio super hoc quæstio delata fuisset, statuerat ut Dolen. pseudoarchiepisco- pus cum suis subiectis Rom. Concilio interesset, non solum super hoc, sed etiam de simonia responsurus. quod quia implere contempserat, eum & omnes Episcopos qui ei adhæserant excommunica- tionis sententia innodavit; sic scilicet, ut nec peragerent divinum officium, nec audirent, nec etiam benedicere atten- tarent. Tandem verò cum utraque par- tium super hoc coram felicitis record. Gregorio Papa VII. prædecessore no- stro diutius litigasset, idem Gregorius post longam discussionem in Romana sy- nodo, utraque parte præsentem, & causa non sine multo labore discussa, contra Dolen. Ecclesiam sententiam promul- gavit; ut nisi fortè Britanni à subiectio- ne ejusdem Ecclesiæ se possent authen- tica sedis apostolicæ auctoritate tueri, Turonen. Ecclesiam matrem suam & me- tropolim recognoscerent, & eam quam decet Metropolitanam subjectionem & obedientiam Turonen. Archiepiscopo exhiberent; usu Pallei tunc Dolen. ele- cto reservato, sic tamen ut nullus succes- sor ejus ad dignitatem hujusmodi aspira- ret, sed tam ipsi quam ceteri Episcopi Britannia sub Turonen. Archiepiscopi magisterio perpetuò permanerent. Ad quod melius cognoscendum idem Gre- gorius Legatos sedis apostolicæ in pro- vinciam destinavit: qui congregato Con- cilio Xanctonis, auditis propositis, cum Dolen. Ecclesia nullum ad suæ defen- sionis præsidium apostolicæ sedis privile- gium induxisset, sed quasdam litteras potius sub nomine Adriani Papæ con- fectas, quas P. Clericus Dolen. antistitis ipso audiente ac tacente in regesto Rom. Ecclesiæ se mentitus fuerat reperisse, & quas idem Antistes falsatas esse in versu- culo, in quo de datione Pallei fiebat mentio, recognovit, quod Gregorius sub conditione statuerat purè curave- runt & simpliciter diffinire; scilicet, ut

Hanc Leonis IX. epistolam edidit Ioann. Cordeus in appendice epis- tolarum Hinc- mari.

tam idem Dolen. quàm ceteri Britannia
Episcopi perpetuam deinceps subjectionem & obedientiam exhiberent Archiepiscopo Turonensi. quod prædictus Dolen. in manu dicti Gregorij Papæ post datum iudicium promiserat se facturum. Quamvis autem prædictorum Iohannis, Leonis, Gregorij, & Legatorum ejus pars eadem authentica non haberet, ea tamen authentica esse per bonæ memoriæ Urbani II. authenticum demonstravit. Cùmque postmodum R. Dolen. Episcopus memorati Urbani Papæ se conspectui præsentasset, juramento firmavit quòd prædictus Gregorius præd. ejus, salva querimonia Turonen. Ecclesiæ, Pallei usum concesserat, sic tamen ut si etiam Dolen. Ecclesia in causâ succumberet, usum Pallei nihilominus retineret. quod per quasdam litteras ejusdem Gregorij ostendere nitebatur. Propter quod Urbanus ei Pallium indulxit. Ceterum cùm R. Turonen. Archiepiscopus ad ejus præsentiam accessisset, & quod per eundem Gregorium & Legatos ejus diffinitum fuerat demonstrasset, idem Urbanus de consensu partium certum terminum partibus assignavit: ad quem si qua partium non veniret, causâ suâ periculum sustineret. Vnde Turonen. ad terminum veniente, Dolensi verò per nuncium suum exculationes solummodo prætendente minùs legitimas, causa cognita, de consilio fratrum suorum sancivit ut tam Dolensis quàm ceteri Episcopi Britannia Turonen. Ecclesiam suam esse metropolim recognoscerent, & debitam ei reverentiam exhiberent, nec ullo ulterius tempore post Roll. obitum ad usum Pallei Dolen. Episcopus aspiraret, sicut in ejus authentico perspeximus contineri. Idem etiam Urbanus Episcopus Britannia suam sententiam denuntians, præcepit ut Turonen. sicut Archiepiscopo suo in posterum obedirent. Cùm autem postmodum tempore bonæ memoriæ Lucij Papæ secundi causâ eadem fuisset ad apostolicæ sedis audientiam procurante Dolen. Ecclesia revocata, ipse utraque parte præsentate latam ab eodem Urbano Papa sententiam confirmavit, & Turonen. Ecclesiam super Dolensis & aliorum Episcoporum Britannia obedientia per baculum in vestivit; præcipiens ut tam Dolensis quàm ceteri Episcopi Britannia Turon. Ecclesiæ tanquam propriæ me-

Factum istud
in Concilio
Claromonta-
no.

tropli subjacerent, & ei debitam obedientiam & reverentiam exhibere curarent; hac tamen moderatione habita, ut G. tunc Dolen. Episcopus retineret usum Pallei, quoad viveret, & Romano tantùm Pontifici subjaceret, sed post ipsum nullus Dolen. Episcopus ad usum Pallei aspiraret; sicut in ostenso nobis ipsius authentico privilegio continetur. Qui etiam Briocen. & Trecor. Episcopos ab obedientia Dolen. absolvit, & ut Turonen. Archiepiscopo reverentiam & obedientiam exhiberent, injunxit; adjiciens, quòd si mandati essent apostolici contemptores, sententiam quam Turonen. proferreret in eos, ratam haberet, & faceret inviolabiliter observari. Mandans etiam Comiti & Baronibus Britannia, ut sententiæ nullatenus obviarent, sed eam paterentur executioni mandari. alioquin ratam haberet sententiæ quam Turonen. Archiepiscopus in contradictorem quemlibet promulgaret. Hanc autem ejusdem Lucij sententiam Eugenius & Anastasius successores ipsius auctoritate apostolica confirmarunt, & idem Eugenius ratam habuit excommunicationis sententiam quam in Dolenses & Briocenses Clericos E. tunc Turon. Archiepiscopus propter eorum inobedientiam promulgarat. Tandem verò Dolensi Ecclesia sententiæ parere coacta, Hugonem tunc electum suum consecrandum per X. Dolen. Canonicos & Clericos cum decreto Capituli subscriptiones Canonicorum omnium continente, absolutione recepta ab Archiepiscopo Turon. eidem Archiepiscopo præsentavit, & ei professionem fecit, sicut alij suffraganei Archiepiscopo suo facere consueverunt, ac rediens a Clero & populo Dolen. fuit cum processione receptus. Et licet idem H. postmodum, sicut ab adversa parte proponitur, Pallium & absolutionem obedientia, quam in consecratione sua exhibuerat Ecclesiæ Turonen. tacita de latis sententiis veritate, & falsitate suggesta, scilicet quòd ille qui tunc in Dolen. Ecclesia præsulatus gerebat officium, fraudem adhibuerat, nec sufficienter partem Dolen. Ecclesiæ defenderat, à sede apostolica impetrasset, rediens tamen eidem Archiepiscopo debitam obedientiam exhibere curavit, & se teneri recognovit eidem, ad Concilium ejus vocatus accessit, & tam ei quàm I. ejusdem Archiepiscopi

Vide Robitum
in Mente in
opere ad
ignotum, ad
m. 1141.

piscopi successoris obedientiam, sicut suo Metropolitano, reverenter impendit, sicut per testes fuerat legitime comprobatum. Qui cum tandem, quia transfessus fuerat proprium juramentum, ab eodem I. fuisset excommunicationis vinculo innodatus, tandem cœcitate percussus, pœnitens, & de perjurio sponte confessus, absolutionis ab eo beneficio impetrato, annulum etiam ei resignavit, quod totum per testes fuerat comprobatum. Idem quoque Adrianus in litteris quas pars adversa super Pallio eidem H. concessio inducit, inter cetera protestatur quod quia super controversia proposita plenam non potuerat cognitionem habere, cum altera pars in negatione consisteret, & se non habere mandatum penitus affirmaret, nihil ab eo fuerat super eodem negotio terminatum. Felicis etiam recordationis Alex. Papa prædecessor noster de sententia Lucij, confirmatione Eugenij & Anastasij, concordia H. & Pallio ipsi H. ab Adriano Papa concessio habita mentione, Turonensi Ecclesiæ in Dolensem jus metropoliticum reservavit, mandans Dolens. Capitulo ut si forsan in personam idoneam convenisset, eam Turonensi Archiepiscopo confirmandam & consecrandam, si electionem factam inveniret canonicè, præsentaret, & consecraturus ei debitam obedientiam & reverentiam secundum Ecclesiæ consuetudinem exhiberet, adjiciens, quod si per Legatos sedis apostolicæ eorum esset electio confirmata, & electus etiam consecratus, nihilominus ad eundem Archiepiscopum vocatus accederet, & ei obedientiam exhiberet. Quod si forsan ab eo vocatus, ad præsentiam ejus infra tres menses accedere non curaret, ex tunc idem Alexander ipsum ab administratione temporalium & executione officij, quod post electionem susceperat, suspendebat, sicut per ejus authentica patuit manifestè. Nec nocuit nec nocere potuit Ecclesiæ Turon. quod idem Alexander fortè in favorem Dolens. electi citavit partes, testes recepit, & aliis recipiendis commisit, cum non in præjudicium alterutrius partium id intelligatur egisse; præsertim cum tibi etiam ad Turon. metropolim evocato, Dolens. diocesis in pulsatione campanarum & causarum delatione detulerit, & Abbas sancti Iacuti, qui est de Dolens. diocesi, ad

Concilium tuum vocatus accesserit, & tibi etiam curaverit obedientiam exhibere. Nos ergo diligenter auditis quæ fuerunt hinc inde proposita, & rationibus & allegationibus partium cum instrumentis & attestationibus sufficienter inspectis, de fratrum nostrorum & tam Archiepiscoporum quam Episcoporum existentium apud apostolicam sedem consilio petitionem Dolens. Ecclesiæ interlocuti sumus non esse aliquatenus admittendam, cum probatum non esset Dolens. Ecclesiam in libertatis possessione, sed Turonensem potius in subjectionis ipsius possessione manere. Ad abundantiorum autem cautelam, ab eodem electo coram fratribus nostris quæsimus si Dolens. Ecclesia jam probasset vel adhuc posset probare dolum quem præfatus G. Dolens. Archiepiscopus dictus est commississe, per quem pars Dolens. Ecclesiæ remansisse proposita fuerat indefensa. Qui respondit quod dolum ille nec probatus fuerat, nec poterat probari, cum sæpè dictus G. & qui cum eo venerant in Apuliam transeuntes, nunquam postea remearint. Et quamvis causa non super proprietate, super qua sæpe fuerat sententialiter definitum, sed super possessione tantum subjectionis & libertatis commissa sub certa forma fuisset, ad omnem tamen occasionem tollendam, liberam ei concessimus facultatem, ut ex his quæ acta fuerant adhuc summam de proprietate proponeret, si quid posset rationabiliter allegare. Audientia ergo sibi propter hoc publica in consistorio bis indulta, quia præter præmissa nihil ad commodum partis suæ potuit allegare, cum quasi prænosceret quod deberet in causa succumbere, electioni renuntiare voluit in manibus nostris, & à commissa sibi & sociis suis à Dolens. Capitulo super eadem causa procuratore cessare. Nos autem nolentes hominum malitiis indulgere, nec renuntiationem recepimus, nec passi fuimus ut à commisso sibi & sociis suis à Dolens. Ecclesia super eadem causa procuratoris officio resiliat. Ipso igitur nihil quod ad causam suam faceret postmodum proponente, cum ipsum negotium diu quidem cum multa diligentia nos & fratres nostri sufficientissime discussimus, præmissis & aliis multis rationibus per idoneos advocatos ab utraque parte prudenter inductis, quas

D d d

propter prolixitatem superfluum in hac pagina prætermisimus annotare, de communi fratrum nostrorum consilio, auctoritate Dei omnipotentis & beatorum Apostolorum Petri & Pauli & nostra, utraque parte præsentem, prædictas prædecessorum nostrorum sententias confirmantes, decernimus, statuimus, & sancimus ut Dolen. Ecclesia perpetuis semper temporibus suffraganea plenè subiaceat Ecclesie Turonen. & debitam ei tanquam sue veræ metropoli reverentiam & obedientiam cum aliis suffraganeis Ecclesie Turon. impendat, nec unquam Dolen. Episcopus ad Pallii usum aspiret. Et ne causa toties diffinita de cetero valeat in contentione serupulum refricari, si qua posthac instrumenta vel argumenta pro parte Dolen. Ecclesie possent quomodolibet inveniri, nos auctoritate apostolica nihil ea penitus valitura censemus. Nulli ergo &c. diffinitionis &c. Datum Laterani per manum Rainaldi Domini Papæ Notarij, Cancellarij vicem agentis, Kal. Iunij, Indictione secunda, incarnationis dominicæ anno MCXCIX. pontificatus verò Domini Innocentij Papæ tertij anno secundo.

ARCHIEPISCOPO ET
Capitolo Turonensi.

Epist. 83.
De eodem argumento.

AD convincendam malitiam & improbitatem eorum qui contra rationes & jura venire non metuunt, sedes apostolica consuevit rigorem & severitatem aliquoties temperare, ut vincens in bono malum, omnem auferat materiam murmurandi. Hoc enim quidam prædecessorum nostrorum in causa quæ vertebatur inter Turon. & Dolen. Ecclesias fecisse noscuntur, qui contra res judicatas & per sententias sedis apostolicæ sæpius diffinitas Dolensi audientiam in judicio præstiterunt, cum contra res judicatas nullo juris remedio valeat attentari, ita quòd & iudicis inferioris sententia, quæ legitima non est appellatione suspensa, postquam in rem transierit judicatam, ut contra jus litigatoris prolata, retractari de jure non debet, ut sic finis litibus imponatur. Nos quoque postquam causam illam, quæ commissa fuerat à bonæ memoriæ Alexandro & Lucio prædecessoribus nostris inter ipsas Ecclesias super possessione tantum subjectionis & libertatis, rationibus utriusque partis & allegationibus cum instru-

mentis & attestacionibus diligenter auditis & cognitis, pro Turonensi contra Dolensem canonicè terminavimus, ad abundantiore cautelam benignam adhuc ipsis Dolensibus indulgimus facultatem, ut quoniam in examinatione illius causæ multa fuerunt in diversis articulis coram nobis & fratribus nostris utrinque de proprietate proposita, summam, non quasi litem contra priores sententias contestando, sed ut ex his quæ fuerunt acitata, de proprietate, si possent, aliquid plenius & efficacius allegarent, per quod fortè posset ostendi an aliquid fuerit omisum, sicut ipsi frequentius asseruerant, propter quod ipsa Dolen. Ecclesia in prioribus judiciis remanserit aliquatenus indefensa. Sed cum præter illa quæ prius multipliciter allegaverant, nihil postea commodius allegarent, nos ex allegationibus ipsis nihil penitus audientes quod contra vires priorum sententiarum animum nostrum posset aut deberet aliquo modo movere, dictas prædecessorum nostrorum sententias confirmavimus, statuentes ut Dolen. Ecclesia tanquam sue veræ metropoli perpetuis semper temporibus suffraganea plenè subiaceat Ecclesie Turonen. nec unquam Dolen. Episcopus ad Pallii usum aspiret. Et ad omnem malitiam convincendam decrevimus ut ne lis toties diffinita posset ulterius refricari, si qua post hæc argumenta vel instrumenta pro parte Dolen. Ecclesie contingeret inveniri, tanquam nihil penitus valitura, omni prorsus utilitate carent. Ut autem de ordine processus istius nulla possit in posterum dubitatio suboriri, has vobis literas ipsum processum compendiosius continentes duximus in testimonium concedendas. Datum Laterani IV. Nonas Iunij.

REGI FRANCORVM.

Ventilata diutiùs & quasi frustra sæpius sopita contentio, quæ inter Turonen. & Dolen. Ecclesias vertebatur, usque adeo statum generalis Ecclesie hæctenus molestavit, ut non solum Dolen. doleret Ecclesia, & metropolis Turon. turbaretur, sed prædecessorum nostrorum aures utriusque sæpius querela pulsaret, & ipsi frustra quodammodo visi fuerint laborasse. Nam etsi frequenter ad Romanam curiam quæstio ipsa

Epist. 84.
De eadem re.